

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 100/2022-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a zo sudcov Libora Duľu a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], zastúpeného Mgr. Valérom Podol'ským, advokátom, Námestie slobody 1, Humenné, proti rozsudku Okresného súdu Košice I č. k. 19 C 193/2014 z 19. februára 2020 a proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 6 Co 101/2020 z 20. júla 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a** .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 4. novembra 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) č. k. 19 C 193/2014 z 19. februára 2020 (ďalej len „napadnutý rozsudok okresného súdu“) a rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 6 Co 101/2020 z 20. júla 2021 (ďalej len „napadnutý rozsudok krajského súdu“) a „*konaniami, ktoré im predchádzali*“. Sťažovateľ navrhuje napadnuté rozsudky okresného súdu a krajského súdu zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie. Zároveň žiada o priznanie finančného zadosťučinenia v sume 45 000 eur a náhrady trov konania pred ústavným súdom v sume 384,08 eur. Vychádzajúc z obsahu petitu ústavnej sťažnosti a berúc do úvahy, že napadnuté rozsudky sú výsledkom konania, ktoré im predchádzalo, ústavný súd ustálil predmet svojho prieskumu tak, ako to je uvedené v záhlaví tohto uznesenia.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ sa domáhal proti žalovanej určenia, že darovacia zmluva, na základe ktorej brat žalovanej previedol na ňu spoluvlastnícky podiel k rodinnému domu v pomere 1/4, je voči žalobcovi právne neúčinná. Napadnutým rozsudkom okresného súdu bola žaloba sťažovateľa zamietnutá a žalovanej bola priznaná náhrada trov konania

proti sťažovateľovi. Proti napadnutému rozsudku okresného súdu sťažovateľ podal odvolanie. Napadnutým rozsudkom krajského súdu bol potvrdený napadnutý rozsudok okresného súdu a žalovanej bola priznaná náhrada trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ veľmi podrobne popisuje skutkové okolnosti sporu a priebeh konania na okresnom súde a na krajskom súde. Spochybňuje argumentáciu okresného súdu vo vzťahu k okolnostiam nadobudnutia spoluvlastníckeho podielu žalovanou a s tým súvisiaceho možného naplnenia podmienok § 42a Občianskeho zákonníka. Rozoberá otázku dôkazného bremena, ak ide o preukázanie majetkových pomerov v čase sporného darovania. Konfrontuje závery okresného súdu s okolnosťami zisťovania ceny nehnuteľnosti, a tým aj spoluvlastníckeho podielu. Namietá, že napriek jasnému usmerneniu v už skoršom zrušujúcom uznesení krajského súdu okresný súd nenariadil dokazovanie na určenie nespornej hodnoty podielov na pozemkoch brata žalovanej, v dôsledku čoho sa podľa sťažovateľa zrušujúce uznesenie odvolacieho súdu úplne minulo účelu.

4. Sťažovateľ spochybňuje postup okresného súdu pri vykonávaní dokazovania a nevyhovení jeho návrhu na vykonanie znaleckého dokazovania s poukazom na nemožnosť uplatniť koncentračnú zásadu podľa prechodných ustanovení Civilného sporového poriadku [ďalej aj „CSP“ (§ 470 ods. 2)]. Ak okresný súd daný návrh zamietol, konal zaujato, tendenčne a v rozpore s princípom rovnosti strán sporu.

5. Sťažovateľ tiež namietá „bagatelizovanie“ výsledkov exekúcie, resp. výtážok predaja spoluvlastníckych podielov na nehnuteľnostiach brata žalovanej, t. j. reálnu cenu, akú mali dané podiely na nehnuteľnostiach. Daná žaloba bola podaná, aby v exekúcii, ktorá trvá už 6 rokov, bola uspokojená pohľadávka sťažovateľa. Súdny exekútor ale uviedol, že peňažnú pohľadávku sťažovateľa nemôže vymôcť. Ak by brat žalovanej mal také cenné podiely na pozemkoch, ako to tvrdí aj žalovaná, tak tieto by boli už predané v rámci exekúcie. Z tohto dôvodu je zrejmé, že o tieto podiely na nehnuteľnostiach nie je žiadny záujem, t. j. *de facto* sú nepredajné.

6. Vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu sťažovateľ namietá, že tento hrubo ignoroval skutočnosti uvedené v odvolaní, s ktorými sa vôbec nevysporiadal. Sťažovateľ sa nestotožňuje s tvrdeniami krajského súdu vo vzťahu k priebehu výsluchu svedkov a hodnoteniu ich výpovedí. Sťažovateľ tiež nesúhlasí s názorom krajského súdu, že nepreukázal vedomosť žalovanej o úmysle jej brata ukrátiť sťažovateľa ani to, či týmto úkonom došlo k jeho ukráteniu veriteľa, a ani nevyvrátil tvrdenia žalovanej o tom, že vyvinula náležitú starostlivosť na spoznanie (predpokladaného) úmyslu dlžníka sťažovateľa. Podľa sťažovateľa ide o nezmyslené konštatovanie, keďže pri darovaní medzi blízkymi osobami sa predpokladá úmysel ukrátiť veriteľa. V tejto súvislosti opakovane poukazuje na dôkazné bremeno žalovanej.

7. Sťažovateľ nesúhlasí ani s odpoveďou krajského súdu v otázke dokazovania o cene nehnuteľnosti. Krajský súd síce vyložil pôvodnú úpravu dokazovania podľa dnes už neúčinného Občianskeho súdneho poriadku (§ 101 ods. 1 a § 120 ods. 1), ako aj novú úpravu dokazovania

podľa Civilného sporového poriadku (§ 149 až § 154), účelovo však neuviedol, podľa akej úpravy sa malo vykonať dokazovanie pred okresným súdom. V napadnutom rozsudku krajského súdu tiež absentuje zmienka o správe súdneho exekútora, a teda podľa sťažovateľa opätovne absentuje zdôvodnenie, prečo na uvedenú správu všeobecné súdy neprihliadli.

8. Napadnuté rozsudky všeobecných súdov sťažovateľ preto považuje za nepresvedčivé, zaujaté, arbitrárne a nepreskúmateľné, čo je rozpore s judikatúrou ústavného súdu ním uvedenou v ústavnej sťažnosti. Sťažovateľ považuje napadnutý rozsudok okresného súdu a postup, ktorý mu predchádzal, za úplne tendenčný s cieľom za každú cenu zamietnuť jeho žalobu. Už uvedené závažne nedostatky v postupe okresného súdu a v jeho napadnutom rozsudku krajský súd neodstránil a alibisticky (rovnako ako okresný súd) a úplne „povrchne“ potvrdil napadnutý rozsudok okresného súdu.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Ústavný súd v súlade s § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľa, pričom posudzoval, či jej prijatiu na ďalšie konanie nebránia dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

III.1. K namietanému porušeniu práv sťažovateľa napadnutým rozsudkom okresného súdu:

10. Ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy (... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd), ktorého zmyslom je, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a meritórne (vecne) sa zaoberať podanou sťažnosťou iba vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným orgánom verejnej moci prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na ochranu jeho práv poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich (II. ÚS 122/05, IV. ÚS 179/05, I. ÚS 311/08).

11. Zmyslom a účelom princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale rovnako je aj úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci výkonu im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

12. Ústavný súd uvádza, že krajský bol oprávnený a povinný preskúmať napadnutý rozsudok okresného súdu na základe sťažovateľom podaného odvolania. Z uvedeného vyplýva, že existoval iný súd rozhodujúci o ochrane práv sťažovateľa (krajský súd), čo vylučuje právomoc ústavného súdu na prieskum ústavnou sťažnosťou prezentovaného porušenia v bode 1 uvedených práv napadnutým rozsudkom okresného súdu.

13. Ústavný súd preto túto časť ústavnej sťažnosti sťažovateľa pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde z dôvodu, že ústavný súd nemá právomoc na jej prerokovanie.

III.2. K namietanému porušeniu práv sťažovateľa napadnutým rozsudkom krajského súdu:

14. Pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti v časti smerujúcej proti napadnutému rozsudku krajského súdu ústavný súd nadväzuje na východiská uvedené v bodoch 10 a 11 tohto odôvodnenia a opakovane zdôrazňuje princíp subsidiarity vymedzený v § 132 zákona o ústavnom súde.

15. Ak zákon o ústavnom súde podmieňuje prípustnosť ústavnej sťažnosti vyčerpaním opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon poskytuje sťažovateľovi na ochranu jeho práva, tak o to viac je podmienkou prípustnosti ústavnej sťažnosti uplatňovanie práva, ktorého porušenie sťažovateľ namieta, riadnym, zákonom predpísaným spôsobom (m. m. III. ÚS 1/04). Sťažovateľ nemá na výber, ktorý z existujúcich systémov súdnej ochrany využije, ale je povinný postupovať od súdnej ochrany poskytovanej všeobecnými súdmi k súdnej ochrane, na ktorú má právomoc ústavný súd. Iba za predpokladu, že sťažovateľ vyčerpal všetky jemu dostupné právne prostriedky súdnej a inej právnej ochrany svojho základného práva alebo slobody a pri ich uplatnení nie je úspešný, môže sa uchádzať o ochranu tohto základného práva alebo slobody sťažnosťou podanou ústavnému súde podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. IV. ÚS 193/2010, I. ÚS 178/2011, IV. ÚS 453/2011, III. ÚS 703/2017) s tým, že v súlade s § 124 zákona o ústavnom súde mu zostáva zachovaná lehota na podanie ústavnej sťažnosti aj proti rozhodnutiu napadnutému mimoriadnym opravným prostriedkom.

16. Z celého odôvodnenia ústavnej sťažnosti v časti smerujúcej proti krajskému súdu vyplýva, že sťažovateľ namieta porušenie ním vymedzených práv napadnutým rozsudkom krajského súdu, ktorému vytýka arbitrárnosť a nepreskúmateľnosť. Z argumentácie sťažovateľa tiež možno implicitne vyvodiť, že namieta aj nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu. Z obsahu ústavnej sťažnosti je tiež zrejmé, že podľa názoru sťažovateľa sa krajský súd nevysporiadal s jeho odvolacou argumentáciou. Zároveň sťažovateľ namieta, že napadnutým rozsudkom krajského súdu bola porušená zásada rovnosti strán sporu.

17. Ústavný súd konštatuje, že argumentácia sťažovateľa smeruje k namietanému porušeniu práva na spravodlivý proces napadnutým rozsudkom krajského súdu a konaním, ktoré mu predchádzalo. Takéto vady konania a rozhodnutia spadajú pod dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP, ktorý upravuje prípustnosť dovolania (a v prípade naplnenia tohto dôvodu zároveň aj jeho dôvodnosť) v prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany sporu postupom všeobecného súdu nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces.

18. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému rámcu a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napríklad o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa k všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na

predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom *denegatio iustitiae* (odmietnutia spravodlivosti). Ak rozhodnutie odvolacieho súdu v podstatných bodoch nespĺňa požiadavky vyplývajúce z čl. 46 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, zodpovedá táto okolnosť dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP (napr. IV. ÚS 314/2020).

19. Ústavný súd zároveň dopĺňa, že právo na spravodlivý proces môže všeobecný súd porušiť aj svojím rozhodnutím ako výsledkom svojej procesnej činnosti, ak v jeho odôvodnení absentuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre jeho rozhodnutie. Ak takéto odôvodnenie nespĺňa požiadavky vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, zodpovedá táto okolnosť dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

20. V tejto súvislosti ústavný súd konštatuje, že sťažovateľom je predstretá argumentácia aj vo vzťahu k porušeniu zásady rovnosti strán sporu krajským súdom a aj k arbitrárnosti, nepreskúmateľnosti a nedostatočnému odôvodneniu napadnutého rozsudku krajského súdu vo svojom obsahu porušujúcemu jeho práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Zo zistení ústavného súdu pri príprave predbežného prekovania ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ nepodal dovolanie proti napadnutému uzneseniu krajského súdu podľa § 420 písm. f) CSP. Sťažovateľ teda nevyužil právny prostriedok, ktorý mu zákon priznáva na ochranu jeho základných práv a slobôd, čím nerespektoval subsidiárne postavenie ústavného súdu. Nevyužitie zákonnej možnosti podať dovolanie totiž nemožno nahrádzať ústavnou sťažnosťou podanou ústavnému súdu, ktorý môže založiť svoju právomoc na konanie o nej až vtedy, keď fyzická osoba alebo právnická osoba nemala inú ústavnú a zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv; túto možnosť však sťažovateľ v tomto prípade mal.

21. Ústavný súd pre úplnosť dodáva, že otázka posúdenia, či v konkrétnej veci sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí v rámci takeého konania do výlučnej právomoci dovolacieho súdu. Ústavný súd sa pri posudzovaní prípustnosti dovolania z pohľadu nutnosti jeho vyčerpania ako podmienky prípustnosti ústavnej sťažnosti (t. j. pri posudzovaní, či v konkrétnom prípade ide o účinný prostriedok nápravy) môže obmedziť výlučne na formálne posúdenie jeho prípustnosti. Dovolanie neprichádza do úvahy ako účinný prostriedok nápravy najmä vtedy, ak je na prvý pohľad zjavné, že dovolanie je v danom prípade neprípustné, napríklad preto, lebo to výslovne vylučuje procesná norma (napr. § 421 ods. 2 a § 422 CSP a pod.). Ďalšou osobitnou výnimkou z pravidla o subsidiarite konania o ústavnej sťažnosti je situácia, ak sťažovateľ tvrdí a preukáže, že nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu patria na ochranu jeho základných práv a slobôd, z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

22. Sťažovateľ však v ústavnej sťažnosti netvrdil a už vôbec nepreukázal, že dovolanie nepodal z dôvodov hodných osobitného zreteľa, v okolnostiach jeho prípadu teda neprichádzal do úvahy ani prípadný možný postup ústavného súdu v zmysle § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

23. Na základe uvedeného ústavný súd podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol ako neprípustnú.

24. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá ako celok už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o jeho ďalších návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. marca 2022

Ladislav Duditš
predseda senátu